

# De Braziliaanse zaagbek *update 2021*

door Robert Frank Kooij, verantwoordelijk projectmanager  
en Camila Piovani, verantwoordelijk bioloog



Foto: Jan Harteman

Het jaar 2021 was zeer succesvol voor het Braziliaanse zaagbekken-project en nu het jaar voorbij is, willen we alle Aviornisleden hiervan graag op de hoogte brengen. Het is belangrijk dat jullie op de hoogte blijven over de prestaties van het project en het laatste nieuws uit Zooparque Itatiba.

Wetensch. : *Mergus octosetaceus*  
Engels : Brazilian merganser  
Frans : Harle huppard  
Duits : Dunkelsäger  
Spaans : Pato serrucho

## Expeditie 'Chapada dos Veadeiros'

Door de samenwerking tussen Zooparque Itatiba en ICMBio (het Braziliaanse Instituut voor Natuurbehoud) konden we eieren van wilde zaagbekken verzamelen in het Chapada dos Veadeiros

National Park, in de staat Goiás. Dit was erg belangrijk omdat we nog nooit eieren uit deze regio hadden verzameld. Voor een gezonde populatie in avicultuur is het essentieel om vers bloed uit deze nieuwe bronpopulatie te introduceren, om zo de genetische diversiteit te vergroten.

Van de 6 eieren die uit 2 verschillende nesten waren verzameld, werden er 4 bij een pleegouder geplaatst en werden er 2 kunstmatig uitgebroed.

## Broedseizoen 2021

Dit jaar vierden we de uitkomst van 11 kuikens, inclusief uit de 6 eieren verzameld in Chapada dos Veadeiros. De andere 5 kuikens zijn van ons F2-paar in de dierentuin.





Expeditie in Chapada dos Veadeiros



Het verzamelen van de vier eieren uit het nest

Het broedseizoen in Itatiba bleek niet zo succesvol te zijn. Van de 3 legfels die we hebben geregistreerd, is er maar 1 legsel uitgekomen en de andere 2 waren onbevruucht. We vermoeden dat dit is gebeurd vanwege het ongewone weer dat we in 2021 in Itatiba hebben meegemaakt. Tijdens het broedseizoen was het weer extreem droog en koud, wat niet normaal is voor deze regio, en we vermoeden dat dit een negatief effect had op de voortplanting van de vogels. Momenteel hebben we in totaal 39 volwassen vogels (12 mannen en 27 vrouwen) en 11 jongen.

### Wetenschappelijk onderzoek

Omdat Zooparque Itatiba al jaren voor de ex-situ populatie van Braziliaanse zaagbekken zorgt, hebben we veel informatie over de soort kunnen verzamelen, en nu is het tijd om al deze kennis te gebruiken en bij te dragen aan wetenschappelijk onderzoek. Vooral tijdens dit broedseizoen richtte het dierentuinteam zich op het bestuderen van de groeicurve van de soort. Het team nam dagelijkse foto's van de jongen en er werden wekelijks biometrische metingen gedaan, zodat we de ontwikkeling van de zaagbekken beter leren begrijpen. Daarnaast helpt dit onderzoek de organisaties die

veldonderzoek doen, zodat zij een inschatting kunnen maken van de leeftijd van de jongen die in het wild geobserveerd worden. De volgende stap is om alle gegevens te verzamelen met behulp van camera's en deze te gebruiken om het gedrag van de soort te bestuderen. We gebruiken hiervoor camera's zodat we de vogels niet verstoren in hun natuurlijke gedrag. Hopelijk kunnen we de details van dit onderzoek in de nabije toekomst delen.

### De zaagbekken op afstand volgen

Nu de kweek al een aantal jaren goed loopt, is het tijd om na te denken over de herintroductie van de vogels. Maar voordat we dat doen, is het belangrijk om te bepalen wat de beste manier is om de vogels te volgen zodra ze in het wild zijn vrijgelaten. Om dat succesvol te laten verlopen, hebben we contact gezocht met professionals die werken met 'satellite tracking' systemen. De eerste contacten werden gelegd met behulp van Aviornisleden. Het systeem dat waarschijnlijk zal worden gebruikt is een Solar Power GPS tracker, die de locatie van de vogels volgt via het Argos satelliet systeem. Voordat deze zenders worden aangeschaft, wordt er een prototype bevestigd



03-07-2021



09-08-2021

Foto's: Zooparque Itatiba



aan een zaagbek in onze volières. Zo kunnen we testen of het dier zich goed zal aanpassen aan de zender. Dankzij de steun van Aviornis zullen we één zender aanschaffen en kunnen we het doel bereiken om de soort in het wild te volgen en te ontdekken waar de jongen naartoe gaan als ze hun ouders verlaten, want dit is nog steeds een groot mysterie voor de wetenschap.

### Grote dank aan Aviornis!

Al het werk dat in 2021 is gedaan voor het behoud van de Braziliaanse zaagbek was alleen mogelijk met de steun van onze sponsors waaronder Aviornis International VZW en Aviornis International Nederland. Zooparque Itatiba wil jullie allemaal bedanken. Zonder jullie zou dit project niet zo succesvol zijn. Hartelijk bedankt! We hopen dat we in 2022 de samenwerking mogen voortzetten.

